

Briuselis, 2019 10 09
COM(2019) 456 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI IR TARYBAI**

Laikas nuspręsti dėl Sąjungos 2021–2027 m. finansinės programos

Europos Komisijos medžiaga 2019 m. spalio 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui

LAIKAS NUSPREŠTI DĖL SAJUNGOS 2021–2027 M. FINANSINĖS PROGRAMOS

1. Metas veikti

Birželio mėn. ES vadovai patvirtino, kad jų tikslas – iki 2019 m. pabaigos pasiekti susitarimą dėl Sąjungos būsimos finansinės programos. Nuo tada per Suomijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpį padaryta pažanga. Šis darbas išryškino bendrų interesų sritis, taip pat sritis, kuriose reikės priimti kompromisą, kad būtų galima pasiekti galutinį suderintą susitarimą, kuris būtų teisingas visiems.

Iki 2019 m. pabaigos numatytas pasiekti susitarimas dėl būsimos programos patikslins Sąjungos kryptį ir suteiks ryžto veikti. Jis padės išvengti vėlavimų ir trikdžių, bent jau tokių didelių, kaip tie, kurie buvo dabartinio laikotarpio pradžioje ir kurių padariniai buvo juntami visose valstybėse narėse 2014 ir 2015 m. Šis tikslas pasiekiamas, tačiau tai padaryti bus įmanoma tik užtikrinus tvirtą politinį vadovavimą ir ryžtą rasti bendro Europos intereso sprendimus.

Spalio mėn. Europos Vadovų Taryba vadovams suteiks galimybę pateikti pagrindinių būsimos programos rodiklių gaires. Šie rodikliai apima bendrą biudžeto dydį, politikos sričių pusiausvyrą, būsimą biudžeto finansavimą ir su finansavimu susijusias sąlygas. Vadovų uždutis – rasti teisingą pusiausvyrą, derinant užmojus ir realybę. Reikėtų visapusiškai atsižvelgti į Europos Parlamento poziciją, kuria toliau ginamas plataus užmojo būsimas biudžetas.

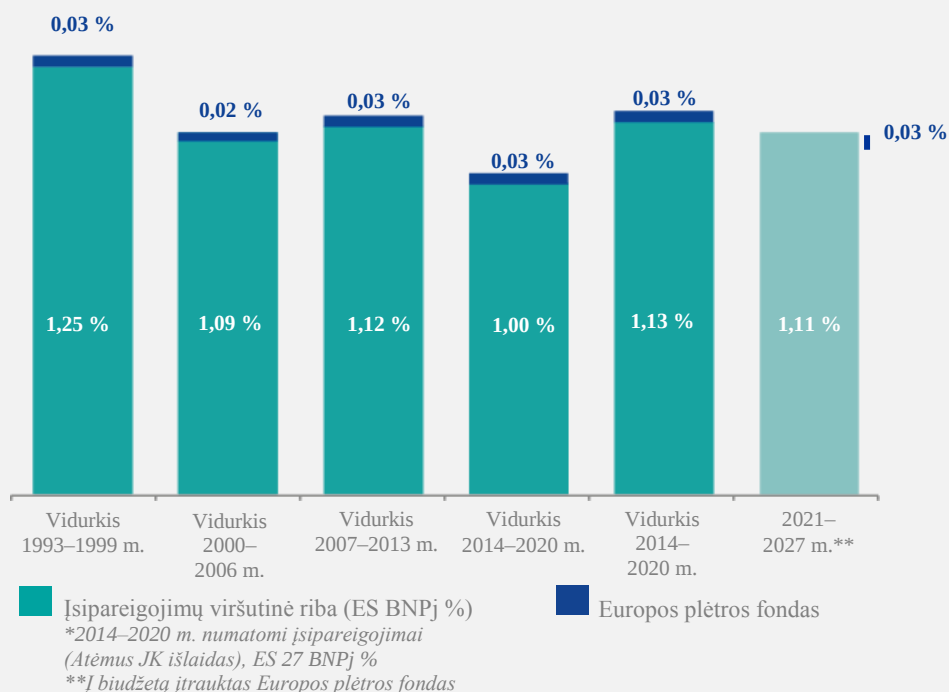
Per šį galutinį etapą Komisija toliau rengs Sąjungai reikalingą šiuolaikišką, supaprastintą ir lankstų biudžetą. Tai laikas, kai institucijos turi dirbti išvien, kad Sąjunga galėtų sėkmingai veikti per ateinantį dešimtmetį. Iki naujųjų programų pradžios lieka vos 14 mėnesių, o darbo daug. Metas veikti.

2. Biudžetas pagal užduotį

2021–2027 m. finansinėje programoje turi būti numatyti ištekliai, būtini konstruktyviai darbotvarkei, dėl kurios susitarta Romoje ir Sibiu, įgyvendinti. Tai – unikali galimybė įgyvendinti Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje nustatytus prioritetus ir išrinktosios Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen politines gaires. Bendras būsimos programos lygis turi atitikti Sąjungos užmojus ir kartu teisingai atspindėti Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES pasekmes biudžetui.

Komisija pasiūlė ilgalaikį biudžetą, kuris atitinka 1,114 % 27 valstybių narių ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Vienos valstybės narės teigė, kad biudžetas turi būti apribotas iki 1,00 %, o kitos pritarė Europos Parlamento raginimui turėti didesnę, iki 1,3 %, biudžetą. Labai svarbu vertinti šiuos skaičius atsižvelgiant į aplinkybes. Šiandien 28 valstybių narių ES ilgalaikis biudžetas, įskaitant Europos plėtros fondą, sudaro 1,03 % ES 28 bendrųjų nacionalinių pajamų. Tačiau atėmus Jungtinės Karalystės išlaidas susidaro 1,16 % ES 27 bendrųjų nacionalinių pajamų. Tai yra tinkamas palyginimo atskaitos taškas.

ES biudžeto dydis kaip ES bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) procentinė dalis

Komisijos siūlomas lygis, palyginti su dabartine padėtimi, jau yra mažesnis. Tai realus atsakas į vienos iš labiausiai prie ES biudžeto prisidedančių šalių pasitraukimo poveikį, tačiau tai taip pat užtikrina esminę finansavimo paskatą naujiems atsirandantiems prioritetams.

Dėl ilgalaikio tokio dydžio biudžeto valstybių narių įnašai labai smarkiai ir netvariai nepadidėtų. Nacionalinių įnašų padidinimas maždaug trečdaliu iki 2027 m., palyginti su 2020 m. lygiu, daugiausia yra infliacijos ir realiojo augimo pasekmė, kuri lems panašų nacionalinių biudžetų padidėjimą per tą patį laikotarpį. Likusi dalis iš dalies yra Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES pasekmė ir iš dalies yra susijusi su didesnėmis investicijomis į bendrus prioritetus, pavyzdžiui, mokslinius tyrimus, skaitmeninimą, klimata, migraciją, saugumą ir gynybą, taip pat Sąjungos išorės veiksmus.

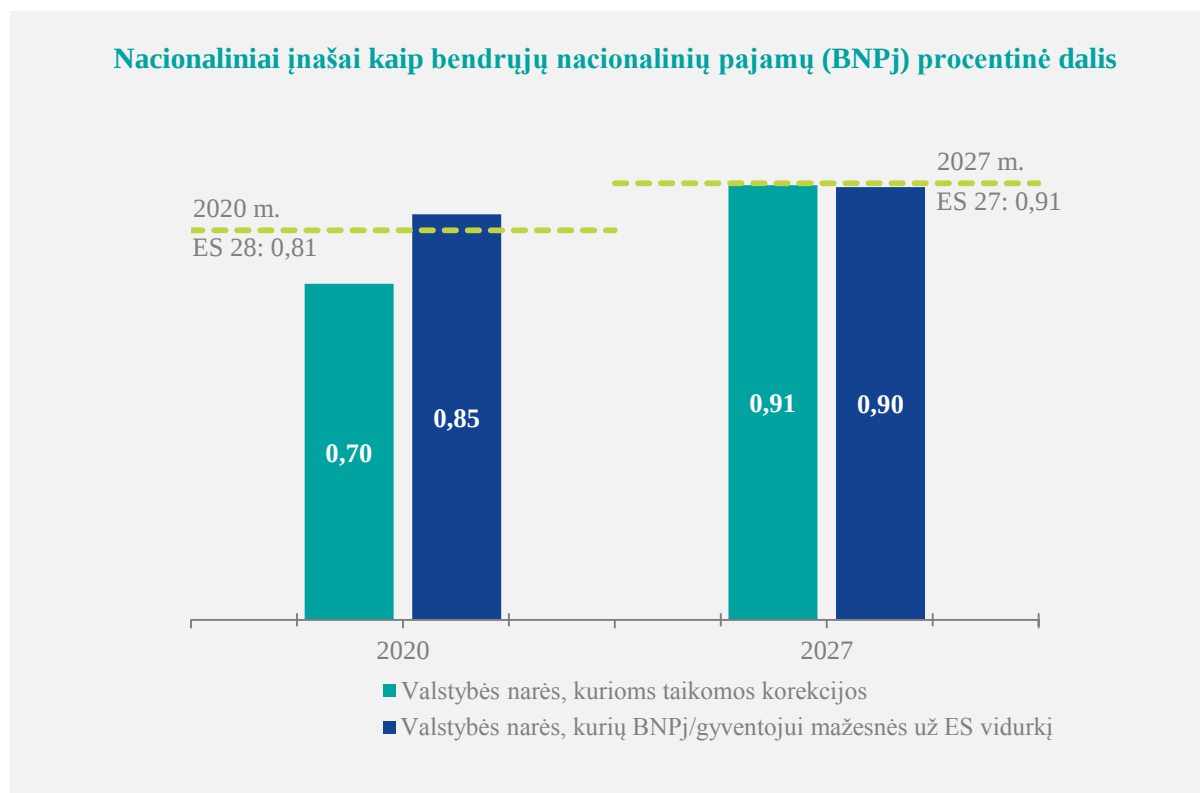
Tolesnis didelis lėšų mažinimas neleistų Sąjungai įgyvendinti savo prioritetų ir darytų tiesioginį poveikį ES paramos lygiui regionuose ir Europos ūkininkams, studentams ir tyrėjams. Taip susidarytų didelė spraga, susijusi su strategine darbotvarke, dėl kurios 2019 m. birželio mėn. susitarė Europos Vadovų Taryba.

Todėl Europos Vadovų Taryba turi skubiai apibrėžti realistinį bendro ES biudžeto lygio rezultatų intervalą. Didelis nukrypimas nuo Komisijos pasiūlyme nurodytos pusiausvyros turėtų realių pasekmių. Su didesniu biudžetu Sąjunga galėtų daugiau pasiekti veikdama išvien, tačiau kartu tai darytų papildomą spaudimą nacionaliniams įnašams, nors pertvarkius ES biudžeto finansavimo sistemą, kaip pasiūlė Komisija, šį poveikį būtų galima sumažinti. Ir atvirkščiai, mažesnis biudžetas neigiamai paveiktų Sąjungos gebėjimą veiksmingai įgyvendinti strateginę darbotvarkę ir Sąjungos prioritetus. Tai pakenktų mūsų politikos modernizavimui ir gebėjimui imtis skubių naujų prioritetų.

3. Teisingesnis požiūris į ES biudžeto finansavimą

Sėkmingos programos, turinčios didelę ES pridėtinę vertę, yra naudingos visiems, neatsižvelgiant į tai, kur investuojama. Be to, narystės Sąjungoje nauda yra gerokai didesnė už biudžeto įplaukas. Todėl siaurai akcentuoti „grynuosius likučius“ yra itin klaidinga. Tai – visiems europiečiams skirtas biudžetas, investuojamas į sritis, kuriose sutelkus išteklius ES lygmeniu galima pasiekti tai, kas neįmanoma nacionaliniais biudžetais.

Šiandien kiekvienos valstybės narės įnašas į ES biudžetą neatspindi solidarumo ar santykinės gerovės. Laikui bėgant įtraukus lengvatas ir korekcijas, sukurta neskaidri ir nesąžininga sistema. Lengvatas gaunančios valstybės narės įneša mažesnę pajamų dalį nei kitos valstybės narės. Turtingiausios valstybės narės moka mažiausiai, palyginti su jų bendrųjų nacionalinių pajamų vienam gyventojui procentine dalimi.

Jungtinei Karalystei išstojus iš ES ir nustojus galioti kitoms korekcijoms, automatiškai nustos galioti dabartinė sudėtinga lengvatų ir korekcijų sistema. Tai tikslinga ir dėl to, kad logika, kuri buvo taikoma Fontenblo, šiandien jau nebeaktuali. 1984 m. Jungtinė Karalystė buvo palyginti neturtinga valstybė narė, o biudžete dominavo žemės ūkio pervedimai. Padėtis šiuo metu labai skiriasi: valstybės narės, kurios naudojasi lengvatomis, yra vienos iš labiausiai klestinčių Sąjungoje, o ES išlaidos labai pasikeitė ir tapo įvairesnės. Todėl Komisija pasiūlė laipsniškai, per penkerių metų laikotarpį, lengvatas panaikinti. **Laikas Europos Vadovų Tarybai susitarti dėl teisingesnės ir skaidresnės sistemos, kurioje visiems būtų taikomos vienodos taisyklės.**

Europos Vadovų Taryba taip pat turėtų suteikti reikiamą impulsą jau vykstančiam darbui, susijusiam su naujais ES biudžeto finansavimo šaltiniais. Naujų pajamų šaltinių įtraukimas turi dvigubą naudą. Tai padėtų glaudžiau susieti biudžetą ir politikos prioritetus, pavyzdžiui, klimato politiką. Tai taip pat padėtų sumažinti nacionalinių įnašų didėjimą.

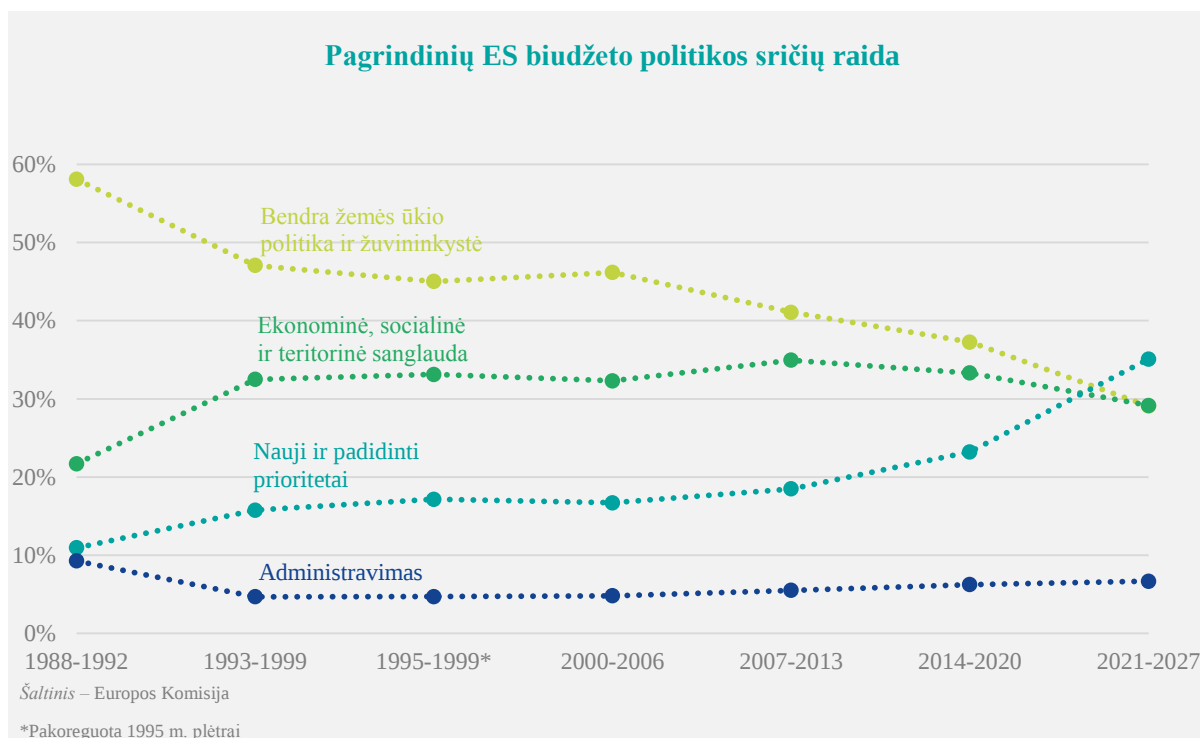
Šiuo metu valstybės narės labai remia naujus nuosavus išteklius, pagrįstus neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu. Stiprėja parama naujiems nuosaviems ištekliams, susijusiems su ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema. Išrinktoji Europos Komisijos pirmininkė taip pat paskelbė, kad pasiūlys teisės aktą, kad ši sistema būtų taikoma ir jūrų sektoriui, o ilgainiui būtų sumažinta aviacijos sektoriui skirtų nemokamų apyvartinių taršos leidimų. Be to, būtų galima išnagrinėti ir kitus galimus pajamų šaltinius.

Suinteresuotieji subjektai plačiu mastu pripažįsta, kad dabartinė padėtis nebėra tvari. Europos Parlamentas aiškiai nurodė, kad nuosavų išteklių sistemos reforma ir pajamų šaltinių įvairinimas bus pagrindinis veiksnys priimant sprendimą pritarti būsimai finansinei programai. **Siekiant sudaryti sąlygas galutiniams sprendimams, kurie yra suderinto susitarimo dalis, dėl naujų nuosavų išteklių, darbą reikėtų užbaigti greitai.**

4. Šiuolaikiškas į rezultatus orientuotas ateities biudžetas

Modernizavimas turi būti būsimos finansinės programos skiriamasis požymis. Tam reikia persvarstyti išlaidų sričių pusiausvyrą ir pertvarkyti programas, kad būtų užtikrintas kuo didesnis jų veiksmingumas ir parama įgyvendinant politikos prioritetus. Diskusijos dėl biudžeto dydžio negali būti atskirtos nuo jo struktūros: finansavimas naudingas tik tuo atveju, jei jis yra tikslingas ir veiksmingai įgyvendinamas.

Šiuolaikiškas biudžetas reiškia naują išlaidų politikos sričių pusiausvyrą. **Todėl Europos Vadovų Taryba turi užtikrinti, kad galutiniame susitarime būtų išlaikyta Komisijos siūloma pusiausvyrą, o naujiems prioritetams būtų skiriama daugiau dėmesio.**

Europos Vadovų Taryba taip pat turėtų remti sanglaudos politikos ir bendros žemės ūkio politikos, kurios ir toliau atliks svarbų vaidmenį formuojant Europos ateitį, **modernizavimą.** Komisija pasiūlė modernizuoti šiuos pagrindinius ES biudžeto ramsčius, kad jie būtų toliau plėtojami atsižvelgiant į naujus prioritetus – įskaitant ryžtingesnius klimato ir aplinkos apsaugos sričių užmojus – ir kintančias ekonomines ir socialines realijas.

Be to, kitoje finansinėje programoje daug dėmesio turi būti skiriama politikos nuoseklumui, finansavimo ir politikos prioritetų sąsajos stiprinimui, taip pat užtikrintos sąlygos programoms, kuriomis siekiama kuo didesnio poveikio. Tai turi būti šiuolaikiškas į rezultatus orientuotas biudžetas.

Europos Vadovų Taryba turėtų tvirtai remti priemones, kuriomis siekiama veiksmingiau įgyvendinti biudžetą ir stiprinti programų ir Sąjungos politikos prioritetų sąsają. Tokia tvirtesnė sąsaja visų pirma turėtų būti pasiekta toliau nurodytomis priemonėmis.

- **Plataus užmojo požiūris į klimato politikos veiksmus.** Tikslas ne mažiau kaip 25 % išlaidų prisidėti prie klimato politikos tikslų yra plataus užmojo ir gali būti patikimai pasiektas įgyvendinant sektorių tikslus bei klimato politikos veiksmus įtraukiant į visas susijusias finansines programas. Be to, siekiant užtikrinti politikos nuoseklumą, yra svarbios patikimos atsparumo klimato kaitai didinimo nuostatos. Sutelkus kritinę ES paramos klimato politikos veiksmams masę ir nustačius naują sanglaudos politikos srities lėšų skyrimo kriterijų, susijusį su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu, ES biudžeto lėšomis taip pat bus galima visapusiškiau prisidėti prie Sąjungos politikos prioritetų. Išrinktosios Komisijos pirmininkės paskelbtas „Teisingos pertvarkos

fondas“ dar daugiau dėmesio skirs siekiui užtikrinti teisingą ir veiksmingą su klimato kaita susijusią pertvarką.

- **Visapusiškas biudžeto atsakas į migracijos iššūkius.** Tam reikės gerokai padidinti tiek vidaus, tiek išorės priemonių išteklius, tvirtai remti valstybes nares ir regionus, kurie patiria didžiausių sunkumų ir spaudimą, taip pat didinti gebėjimą reaguoti, kad lėšos būtų greitai nukreipiamos ten, kur jų labiausiai reikia, ir tuomet, kada jų labiausiai reikia.
- **ES biudžetu visapusiškai prisidedama prie esminių nacionalinių reformų ir investavimo prioritetų,** dėl kurių susitarta per Europos semestrą. Taip pat reikėtų išlaikyti tvirtą sanglaudos politikos finansavimo ir ES ekonomikos valdymo sąsają, kad būtų užtikrintas veiksmingas biudžeto vykdymas. Naujos priemonės, pavyzdžiui, euro zonos konvergencijos ir konkurencingumo biudžeto priemonė, taip pat paskatins esmines struktūrines reformas ir investicijas.
- **Didesnė parama Europos socialinių teisių ramsčiui įgyvendinti,** pasitelkiant išplėstą „Europos socialinį fondą“, orientuotą į investicijas į žmones ir socialinę sanglaudą.

Be to, esminis būsimos finansinės programos požymis – sustiprintas **ES biudžeto apsaugos esant visuotiniams teisinės valstybės principo taikymo trūkumams** priemonių rinkinys. Tai ne konkrečioms valstybėms narėms skirta sankcija, bet apsaugos mechanizmas, taikomas visoms išlaidų sritims, siekiant užtikrinti, kad ES biudžetas būtų panaudotas veiksmingai.

5. Išvada – kelias į susitarimą

Artėja lemiamas derybų dėl būsimos finansinės programos momentas. Nuo tada, kai 2018 m. gegužės mėn. Komisija pateikė pasiūlymą, techninis darbas pasistūmėjo į priekį neįtikėtinai sparčiai ir tai suteikia tvirtą pagrindą galutiniam darbų etapui. Tačiau dabar laiko lieka labai mažai. Prieš pradėdant 2021 m. sausio 1 d. įgyvendinti naujas programas, dar reikia imtis daug veiksmų. Jeigu Europos Vadovų Taryboje nebus greitai pasiektas susitarimas, vykdyti esmines investicijas ir projektus galėtų būti vėluojama dar ilgiau nei dabartinio laikotarpio pradžioje, o tai turėtų realų poveikį ES finansavimo gavėjams visoje Sąjungoje.

Iki metų pabaigos pasiekti politinį susitarimo tikslą Europos Vadovų Taryboje yra sudėtinga, bet įmanoma. Kitas žingsnis – spalio mėn. Europos Vadovų Taryba turi pateikti politines gaires dėl pagrindinių šiame komunikate išdėstytų klausimų. Šie klausimai yra glaudžiai tarpusavyje susiję – norint sėkmingai juos išspręsti reikės parengti teisingą ir suderintą paketą, į kurį būtų įtraukta:

- bendras finansavimo lygis, atitinkantis bendrus Sąjungos prioritetus;
- šiuolaikinis biudžetas, užtikrinant tinkamą politikos sričių pusiausvyrą ir didelį dėmesį ES pridėtoei vertei;
- skaidresnis požiūris į ES biudžeto finansavimą ir naujų pajamų šaltinių įtraukimas, siekiant remti prioritetus ir sumažinti nacionaliniams įnašams tenkančią naštą, ir
- didesnis politikos nuoseklumas, griežtinant finansavimo ir politikos prioritetų sąsają ir stiprinant biudžeto apsaugos priemonių rinkinį.

Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą pateikti aiškias šių klausimų gaires, visapusiškai atsižvelgiant į Europos Parlamento pareikštą nuomonę.

Be to, remiantis jau padaryta didele pažanga, Europos Parlamentas ir Taryba turėtų kuo labiau paspartinti darbą, susijusį su sektorių finansinėmis programomis.

Komisija ir toliau yra visapusiškai įsipareigojusi glaudžiai bendradarbiauti su Europos Parlamentu, Europos Vadovų Taryba ir Taryba, kad šios itin svarbios derybos būtų užbaigtos laiku ir sėkmingai.